

Warszawa, dnia 30 września 2024 r.

Poz. 853

**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 25 września 2024 r.

w 50. rocznicę śmierci Melchiora Wańkowicza

10 września 2024 roku minęła 50. rocznica śmierci Melchiora Wańkowicza, wielkiego polskiego pisarza, reportażysty i publicyisty, autora książek czytanych przez wiele pokoleń Polek i Polaków, takich jak: „Ziele na kraterze”, „Bitwa o Monte Cassino” czy „Na tropach Smętka”. Uważany jest za ojca współczesnego polskiego reportażu i jednego z najwybitniejszych twórców tego gatunku w historii naszej literatury.

Uczestniczył w obu wojnach światowych, dwukrotnie został odznaczony Krzyżem Walecznych (1918, 1944). Współtworzył Towarzystwo Wydawnicze „Rój”, które w okresie międzywojennym stało się jedną z największych polskich oficyn wydawniczych. Wańkowicz dał się wówczas poznać nie tylko jako wydawca, ale także publicysta i autor uznanych książek: „Szczenięcych lat” czy bestsellerowych reportaży „Na tropach Smętka” i „Sztafety”. Był jednym z pionierów nowoczesnej reklamy i marketingu w Polsce. Zasłynął jako twórca sloganów „Cukier krzepi” i „Lotem bliżej”.

W czasie II wojny światowej był nieformalnym korespondentem wojennym w szeregach II Korpusu Polskiego. W latach 1944–1945 napisał monumentalny reportaż z walk o klasztor Monte Cassino („Bitwa o Monte Cassino”). Lata czterdzieste i połowę następczej dekady spędził na emigracji. W maju 1958 roku powrócił do kraju. Bardzo szybko stał się jednym z najbardziej poczytnych pisarzy. Wtedy Polacy mogli przeczytać m.in. trylogię amerykańską „W ślady Kolumba”, prekomiczne „Tędy i owędy” czy podsumowującą jego życiową drogę literacką dwutomową „Karafkę La Fontaine’a”.

W 1964 roku Wańkowicz podpisał „List 34” – słynny protest intelektualistów polskich. Jego nagłośnienie w zachodnich mediach stało się pretekstem do represji wobec sygnatariuszy listu. Szczególnie dotknęły one Melchiora Wańkowicza, którego aresztowano i któremu wytoczono polityczny proces, zakończony skazaniem sędziwego już pisarza na trzy lata pozbawienia wolności. Wyroku nigdy nie wykonano, a proces rehabilitacyjny przeprowadzono dopiero 16 lat po jego śmierci, w 1990 roku.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 50. rocznicę śmierci oddaje cześć pamięci wybitnego pisarza, który do końca swoich dni nie tylko aktywnie uczestniczył w życiu literackim i społecznym, wspierając moralnie i materialnie rozwijający się wówczas ruch opozycyjny, ale równocześnie stał się fenomenem i ikoną kultury.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *M. Kidawa-Błońska*